

Inhoud

Inleiding	13
Deel 1 • Context: armoede en bestaansonzekerheid in beeld gebracht	19
1 Wat is armoede?	21
<i>Toby Witte</i>	
1.1 Het begrip armoede	21
1.2 Omvang van armoede	23
1.3 Gevolgen van armoede	24
1.4 Principes, kenmerken, taal en paradigma's	27
1.5 Hulpbronnen	30
1.6 Opdrachten	31
2 Van pauperzorg tot verzorgingsstaat, 1854-2020	33
<i>Toby Witte</i>	
2.1 Liefdadigheid, armenzorg en armenwetten, 1854-1912	33
2.2 Op weg naar openbare armenzorg, 1912-1945	37
2.3 Opbouw en uitbouw van staatszorg, 1945-1976	40
2.4 Consolidering en hervorming van de staatszorg, 1976-2020	43
2.5 Opdrachten	46
3 Lokaal armoedebeleid en -bestrijding	47
<i>Toby Witte</i>	
3.1 Ministeries en gemeentelijke beleidsafdelingen	48
3.2 Lokaal armoede- en minimabeleid	49
3.3 Voorzieningen, regelingen en aanpak	52
3.4 Knelpunten in het gemeentelijke armoede(minima)beleid	55
3.5 Opdrachten	58

Deel 2 • Armoede: domeinen, dimensies en interventies	61
4 Armoede in stad en wijk	63
<i>Guido Walraven</i>	
4.1 Ruimtelijke spreiding van armoede: regio's, steden, wijken en buurten	64
4.2 Aanknopingspunten voor een aanpak van (ruimtelijke spreiding van) armoede	67
4.3 Hoe aanpakken? Integraal en structureel, op maat en zoveel mogelijk wijkgericht	72
4.4 Opdrachten	78
5 Armoede en de rol van scholen	79
<i>Mariëtte Lusse</i>	
5.1 Armoede kan voorkomen in elke klas	80
5.2 Armoede en uitsluiting	82
5.3 Verschillende rollen binnen de school	83
5.4 Werkwijzen in het omgaan met armoede	85
5.5 Opdrachten	89
6 Integrale aanpak van armoede in gezinnen	93
<i>Mariëtte Lusse en Leonie le Sage</i>	
6.1 Een versnipperd en weinig onderbouwd aanbod	94
6.2 Het in beeld krijgen van het gezin	95
6.3 Een integrale aanpak	96
6.4 Opdrachten	103
7 Armoede, arbeid en inkomen	107
<i>Paul van der Aa</i>	
7.1 De januskop van betaald werk	108
7.2 Alternatieven voor betaald werk	111
7.3 Professionele begeleiding richting arbeidsparticipatie	114
7.4 Opdrachten	118

8	Armoede en gezondheid	119
	<i>Suzan van der Pas</i>	
8.1	Wat is gezondheid?	120
8.2	Factoren die invloed hebben op gezondheid	122
8.3	Het signaleren en ondersteunen van mensen met armoede en gezondheidsproblemen	125
8.4	Belang van een persoonsgerichte en integrale aanpak	127
8.5	Opdrachten	129
9	Armoede en geestelijke gezondheidszorg	133
	<i>Camilla Jaspers en Alie Weerman</i>	
9.1	Overvragen en ondervragen in de ggz en het sociaal domein	134
9.2	Stigma en schaamte	138
9.3	Samenhang psychiatrische aandoening met armoede en geldzorgen	139
9.4	Integrale benadering nodig met specifieke kennis van psychiatrische aandoeningen	142
9.5	Opdrachten	143
10	Armoede, gezondheid en eenzaamheid bij ouderen	145
	<i>Marleen Goumans</i>	
10.1	Waar komt armoede bij ouderen vandaan?	146
10.2	De dokter is te duur	148
10.3	Sociale participatie	149
10.4	Gezondheid	153
10.5	Analyse- en gespreksmodellen	155
10.6	Persoons- en familiegerichte zorg en ondersteuning	159
10.7	Opdrachten	161
11	Armoede, bestaansonzekerheid en dak- en thuislozen	163
	<i>Lia van Doorn en Frans Spierings</i>	
11.1	Verpaupering en dakloosheid in vogelvlucht	164
11.2	Omvang van dakloosheid	165
11.3	Aard van de problematiek van daklozen	166
11.4	Mogelijke oorzaken van toename aantal daklozen	167

11.5	Armoede bij daklozen	169
11.6	Opvangfaciliteiten	171
11.7	Interventies	172
11.8	Opdrachten	175
12	Armoede en vluchtelingen	177
	<i>Anne Kooiman</i>	
12.1	Veerkracht	178
12.2	Startpositie in een nieuw land	179
12.3	Ondersteuning	185
12.4	Rol sociaal professional	186
12.5	Opdrachten	187
13	Armoede en schuldhelpverlening	189
	<i>Afke Theunissen</i>	
13.1	Huishoudens met financiële problemen	190
13.2	Oorzaken van schuldvorming	191
13.3	Schulden: een gedragsmatig en psychologisch probleem	193
13.4	Gevolgen van schuldvorming	194
13.5	Hulp- en dienstverlening bij schulden	196
13.6	Schuldenproblematiek vermindert niet, vraag naar hulp daalt	200
13.7	Opdrachten	201
14	Armoede: een sociaal professionele, integrale aanpak	203
	<i>Toby Witte</i>	
14.1	De verschillende rollen van de professional	204
14.2	Professional en cliënt- en gezinsgeoriënteerde integrale aanpak	205
14.3	Integraal werken is interdisciplinair (samen)werken	206
14.4	Integrale beleidsaanpak op streetlevel-niveau	208
14.5	Opdrachten	209
	Literatuur	211
	Register	227
	Over de auteurs	237